

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool - De Kangoeroe te DEURNE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 7252

Instelling Gemeentelijke Basisschool - De Kangoeroe

Directeur Sandra SIMONS

Adres Ruggeveldlaan 699 - 2100 DEURNE

Telefoon 03-324.60.55

Fax 03-325.86.79

E-mail basis.ruggeveldlaan@so.antwerpen.be

Website www.kangoeroeschool.be

Bestuur van de instelling AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1

Scholengemeenschap SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -

Adres Offerandestraat 60 - 2060 ANTWERPEN 6

CLB Stedelijk CLB Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1

Dagen van het opvolgingsbezoek 08-06-2015

Einddatum van het opvolgingsbezoek 08-06-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 23-06-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Dirk JANSSENS

Teamleden Jacqueline OORTS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	4
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 07-11-2011 tot 14-11-2011 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-12-2014 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

wereldoriëntatie

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Het team van de lagere afdeling slaagt erin om met de leerlingen de eindtermen voor wereldoriëntatie in voldoende mate te bereiken. De verhoogde doelgerichtheid bij de planning en uitvoering leiden tot een voldoende evenwichtig en gradueel onderwijsleeraanbod en –proces. Het team slaagt er meer en meer in om een krachtige leeromgeving te creëren waarbij leerlingen kansen tot actief, interactief en coöperatief leren krijgen.

Besluitvorming	De school doorliep de voorbije jaren een verbetertraject voor wereldoriëntatie.
Kwaliteitszorg	In een eerste fase ontwikkelde het team op basis van de analyse van het
Leiderschap	doorlichtingsverslag een actieplan via de aanmaak van 'kwaliteitskaarten',
Professionalisering	waarbij de school werd ondersteund door een interne dienst van het
Visieontwikkeling	schoolbestuur en de pedagogische begeleidingsdienst van de onderwijskoepel.
	Deze kwaliteitskaarten vormden het kader om heel wat verbeteracties te ondernemen.

Het team richtte zich tijdens het traject in de eerste plaats op verruiming van de visie voor wereldoriëntatie. Het baseerde zich daarbij op de visie voor 'wereldoriënterend onderwijs' in het leerplan. De schooleigen visie richt zich intentioneel op het creëren van een krachtige leeromgeving waarbij een positief en veilig klasklimaat, betekenisvolle taken en ondersteuning door interactie de centrale invalshoeken vormen.

De hierdoor toenemende gezamenlijke doelgerichtheid om wereldoriëntatie een duidelijke plaats te geven in het onderwijsleeraanbod en –proces leidde geleidelijk tot een positieve en open professionele cultuur in de school. Samen met de ondersteunende diensten pakte het team doorheen het traject de verschillende aspecten eigen aan de organisatie van kwaliteitsvol, hedendaags wereldoriënterend onderwijs aan. Het doorlopen traject leidde tot een sterker bewustzijn van de actuele maatschappelijke verwachtingen. Deze vormen het algemeen kader om meer en meer samen én kritisch te reflecteren over de school- en klaswerking.

De trajectmatige aanpak resulteert in de ontwikkeling van een schoolcultuur waarbij 'samen school maken' een meer vooraanstaande plaats krijgt en in de uitbouw van de nodige structuur om de doelgerichtheid, doelmatigheid en doeltreffendheid voor wereldoriëntatie te verhogen.

Het team koos ervoor om via meerdere werkgroepen het vooropgestelde verbetertraject concreet uit te werken en uit te voeren. De werkgroep 'wereldoriëntatie' had een uitgesproken beleidsvoorbereidende functie bij de optimalisering van wereldoriëntatie. Deze groep bewaakte tot op zekere hoogte zowel de betrokkenheid van alle teamleden als de doelmatigheid van de acties binnen het traject. Dit leidde gaandeweg tot de implementatie van een nieuwe benadering via visieontwikkeling, duidelijke afspraken en verwachtingen, procedures en instrumenten en de organisatie van meerdere vormen van opvolging om de effectiviteit van de acties tot op de klasvloer op te (kunnen) volgen. De directeur en het team delen de bezorgheid om kwaliteitsvol onderwijs te verstrekken. Ze neemt duidelijk en structureel haar verantwoordelijkheid op om de kwaliteit te bewaken via de opvolging van de afspraken en het gebruik van instrumenten, klasbezoeken en functioneringsgesprekken. Ze benadrukt daarbij haar geloof in het team en het belang van 'samen school maken'.

Andere werkgroepen hadden een meer pragmatische maar niet onbelangrijke rol bij de uitwerking van een schooleigen gezondheidsbeleid en bij de coördinatie van de uitwerking van initiatieven voor verkeers- en milieueducatie.

Het team zette sterk in op professionalisering. Zowel pedagogische studiedagen, individugerichte nascholing, personeelsvergaderingen als interne overlegmomenten per graad en vormen van collegiale visitatie droegen bij tot de deskundigheidsverhoging van individuele teamleden en van de gelijkgerichtheid in 'denken en doen' van het hele team. Belangrijke doelen bij de initiatieven tot professionalisering waren onder meer de verhoging van de gelijkgerichtheid, het creëren van een krachtige leeromgeving met betekenisvolle taken en van een evenwichtig en gradueel aanbod binnen wereldoriëntatie.

De school besteedt in toenemende mate aandacht aan de ontwikkeling van een kwaliteitszorgsysteem. Het team is zich meer en meer bewust van de gezamenlijke en gedeelde verantwoordelijkheid om met de leerlingen de eindtermen te bereiken. De verbredende, eigen evaluatiepraktijk en resultaten op externe toetsen bieden van langsom meer kansen aan het team om op een grondige en systematische manier de eigen onderwijskwaliteit te onderzoeken.

Het toenemend reflectief vermogen van de school en de verhoogde gezamenlijke doelgerichtheid creëren een nieuwe beleidscontext waarin samen school maken en de ontwikkeling van een bijbehorend, participatief beleid meer en meer een plaats krijgen.

Het team weerhield voor de nabije toekomst meerdere aandachts- en werkpunten voor wereldoriëntatie. Het wil zo onder meer de domeinen verkeer en techniek verder uitwerken, de evaluatie bijsturen, een omgevingsboek maken en de werking rond gezondheid, verkeer en milieuzorg verder uitbreiden, veralgemenen en verankeren.

Curriculum Onderwijsaanbod

Referentiekader

Planning

Evenwichtig en volledig

Samenhang

Brede harmonische vorming

Actief leren

Het team implementeerde de voorbije jaren een (plannings)instrument van de onderwijskoepel als referentiekader voor de planning, uitvoering, evaluatie en – waar nodig – de bijsturing van het onderwijsleeraanbod en –proces. Tijdens het verbetertraject ontwikkelde en implementeerde het team daarnaast een eigen visie op wereldoriëntatie. Deze visie leidde tot de keuze om zoveel mogelijk een krachtige leeromgeving voor de leerlingen te creëren. Tijdens de implementatie hiervan focuste het team op het creëren van een positief en veilig klasklimaat, de

ontwikkeling van betekenisvolle taken en van een bijbehorende, meer ondersteunende en stimulerende onderwijsstijl.

Het team koos er uitdrukkelijk voor om waar mogelijk het onderwijsleeraanbod en –proces thematisch te benaderen en hiertoe eigen thema's uit te werken of bestaande thema's aan te passen. Het ontwikkelde een duidelijke (plannings)procedure om het onderwijsleeraanbod en -proces op een doordachte, gelijkgerichte en transparante manier uit te werken.

De klasleerkrachten gebruiken het instrument van de onderwijskoepel om samen met hun parallelcollega('s) een specifiek aanbod voor het eigen leerjaar te voorzien. Tijdens frequent informeel en formeel overleg bespreken ze de mogelijke inhoud van een thema, bepalen ze samen de doelen en werken ze een concrete planning van het thema uit. De afgesproken ontwikkeling van 'themafiches' daagt leerkrachten per thema uit om na te denken over de didactische benadering van de thema's. Zo moeten ze voor zichzelf uitmaken in welke mate er thematisch of cursorisch zal worden gewerkt, in welke mate de leerlingen en de omgeving worden betrokken, of er voldoende aandacht gaat naar ontdekken, exploreren en experimenteren, of er voldoende (inter)actieve werkvormen aan bod komen en of er een link is met andere leergebieden. Deze themafiches samen vormen globaal 'het jaarplan' per leerjaar.

De onderlinge afstemming resulteert in een 'portfolio' per leerjaar voor wereldoriëntatie, waarin leergebiedspecifieke informatie op schoolniveau en de concrete uitwerking van de thema's op klasniveau een plaats krijgen. Zo kregen de voorbije jaren heel wat thema's hierin een plaats. Hoewel de teamleden globaal tevreden zijn over het aanbod ervaren ze de nood om geregeld kritisch te kijken naar reeds ontwikkelde thema's en deze bij te sturen of – in mindere mate – te vervangen door andere thema's. De verhoogde samenwerking tussen de parallelpartners per leerjaar en per graad leidt tot een meer kritische reflectie over en benadering van de thema's.

De synthese van deze portfolio en in het bijzonder de vooropgestelde doelen en/of inhouden per domein binnen elk thema krijgen een plaats in het personeelslokaal op een overzichtsboard. Dit board biedt kansen aan andere leerkrachten om een beeld te verwerven van de keuze en de invulling van thema's in andere leerjaren en van de graduele opbouw over de leerjaren heen. De toenemende open cultuur in de school leidt er eveneens toe dat leerkrachten zich sterker betrekken op het werk van collega's en tips, suggesties, informatie,... over de vooropgestelde thema's uitwisselen. Dit overzicht biedt ook aan de werkgroep en de directeur de mogelijkheid om op een efficiënte manier de ontwikkeling van het thematisch werken in de school op te volgen en te ondersteunen of te begeleiden.

Op dit moment focussen de meeste leerkrachten nog vooral op de doelen voor het eigen leerjaar die uitdrukkelijk moeten worden nagestreefd. Ze dragen in toenemende mate zorg voor een correcte interpretatie ervan, waardoor de doelgerichtheid van hun aanpak verhoogt. Ze trachten daarbij doelen gericht op de verwerving van kennis en inzichten te onderscheiden van doelen gericht op de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes.

Sinds de start van het verbetertraject brengt het team zowel de volledigheid van het aanbod als de frequentie waarmee de leerjaarspecifieke doelen aan bod

komen in kaart. Leerkrachten sporen per leerjaar doelen op die niet of te beperkt aan bod kwamen en passen deze in de nog aan te pakken thema's in of plannen een veeleer cursorisch leermoment. Hoewel de inhouden van de meeste thema's tot op zekere hoogte vastliggen, trachten leerkrachten geregeld het aanbod te optimaliseren.

Op die manier slaagt het team erin om globaal een vrij evenwichtig en vrij volledig onderwijsleeraanbod te creëren. De periodieke analyse van het aanbod leidde de voorbije jaren reeds tot optimaliseringsacties waardoor onder meer de domeinen mens, maatschappij en techniek een meer uitgesproken plaats in het aanbod krijgen.

Op dit moment vormt een meer multiperspectieve benadering van wereldoriëntatie nog een uitdaging voor het team. Hoewel de huidige thema's doelen en inhouden uit verschillende domeinen bevatten, is de relatie ertussen geregeld nog enigzins beperkt. Terwijl een aantal thema's een duidelijk geheel vormen, waarbij er een expliciete samenhang is tussen de doelen van de verschillende domeinen, hebben andere thema's nog een veeleer cursorisch karakter. Een kritische analyse van de horizontale samenhang binnen de huidige thema's biedt kansen om de multiperspectiviteit binnen wereldoriëntatie nog te verhogen.

Het initiatief om per schooljaar gezamenlijk een aantal schoolprojecten uit te werken, biedt heel wat mogelijkheden om samen nog verder te groeien in de (multiperspectieve) uitwerking van een samenhangend en gradueel opgebouwd aanbod. Naast de inhoudelijke afstemming over de klasgroepen heen, heeft dit initiatief ook een sterk teambevorderende functie waarbij leerkrachten er meer en meer in slagen om de eigen praktijk te deprivatiseren en bespreekbaar te maken. Een positief gevolg hiervan is de organisatie van collegiale visitaties, die meer en meer verruimd worden van de parallelcollega('s) naar de collega's van de graad én van de school.

Dit schooljaar richt het team zich op de optimalisering van de onderwijsstijl van leerkrachten. 'Ondersteuning door interactie' staat hierbij centraal voorop. Leerkrachten ontwikkelen geleidelijk een meer begeleidende rol waarbij ze meer ruimte geven aan experimenteren en exploreren en leerlingen stimuleren om probleemoplossend te denken en te handelen. Ze trachten – waar mogelijk of relevant – de instructietijd te beperken om de activiteitsgraad van de leerlingen te verhogen. Deze laatste krijgen dan ook heel wat kansen om actief, interactief of coöperatief te leren. Op die manier krijgen leerlingen geleidelijk meer verantwoordelijkheid voor het eigen leren én voor dat van de medeleerlingen. Het team realiseert zich hierbij meer en meer het belang aan het intentioneel en gradueel nastreven van de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en sociale vaardigheden.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het team besteedt meer en meer bewuste aandacht aan de verhoging van de werkelijkheidsgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en –proces. Heel wat uitstappen krijgen een doordachte plaats in de planning en worden geïntegreerd binnen de thema's waardoor ze een invalshoek vormen om vanuit de thema's naar 'de wereld' te kijken, deze te exploreren en te onderzoeken. De ontwikkeling van een (dynamisch) omgevingsboek biedt op termijn kansen om de onmiddellijke omgeving nog meer structureel en doordacht te benutten om samen met de leerlingen 'de wereld' in te stappen.

Het team gebruikt voor de inhoudelijke invulling van de thema's een veelheid aan (informatie)bronnen zoals verschillende onderwijsleerpakketten, naslagwerken en internet. Afhankelijk van het leerjaar gebruiken leerkrachten een combinatie van deze bronnen om – naast de doelen van het (plannings)instrument – inzicht te verwerven of te behouden over de voor hun leerjaar vooropgestelde inhouden.

De leerkrachten halen ook uitdrukkelijk 'de wereld' in de klas via het gebruik van moderne media en realia of de inschakeling van experts om onderwerpen 'tot leven' te (kunnen) brengen. De intentie om een zo krachtig mogelijke leeromgeving te creëren, leidde eveneens tot een verhoogde aandacht voor het gebruik van de beschikbare ruimte om (leer)inhouden visueel voor te stellen, actuele feiten of gebeurtenissen onder de aandacht te (blijven) houden en meer en meer te koppelen aan de tijd- en ruimtekaders. De (verdere) optimalisering van de multiperspectieve uitwerking van de thema's biedt kansen om de functionaliteit van deze kaders nog te verhogen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Het team realiseert zich dat in het verlengde van de ontwikkeling van een doelbewuste en doelgerichte planning en de bijsturingen van het onderwijsleeraanbod én –proces een kwaliteitsvolle evaluatiepraktijk noodzakelijk is om de ontwikkeling van leerlingen op te volgen én (verder) te begeleiden en om leerlingen en ouders over de vorderingen te rapporteren.

De leerkrachten zijn zich sterk(er) bewust van het belang van (onmiddellijke) feedback tijdens en na de werkmomenten van de leerlingen. Via observaties en de opvolging van de uitvoering van de opdrachten trachten ze zich geregeld een actueel beeld van de leerlingen te vormen. Dit leidt tot onderwijsleersituaties waarbij leerkrachten kort op de bal spelen. Leerlingen krijgen feedback tijdens het werk waardoor hun welbevinden of betrokkenheid geregeld (terug) verhoogt.

Het team tracht een brede(re) evaluatiepraktijk te implementeren in de school- en klaswerking. Het experimenteert met de uitvoering én registratie van meerdere, meer alternatieve evaluatievormen. Dit experiment leidt tot een verruiming van het instrumentarium om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen en op te volgen. Observaties, toonmomenten of presentaties, zelfevaluatie door leerlingen, peerevaluatie,... vinden meer en meer ingang in de school. Afhankelijk van de mate waarin leerkrachten één of meerdere onderwijsleerpakketten als (inspiratie-)bron gebruiken, krijgen (open- en geslotenboek-)toetsen een plaats in de evaluatie.

Een structurele, algemene optimalisering en implementatie van deze verbredende evaluatiepraktijk behoort tot de prioritaire werkpunten van het team. Dit proces biedt perspectieven om de kwaliteit van de gebruikte evaluatievormen nog te verhogen en om samen een duidelijke visie te ontwikkelen over de functie en het belang van evaluatie in het didactisch proces. Het creëren van een doordacht evenwicht tussen formatieve en summatieve evaluatie en tussen proces- en productevaluatie kunnen de functionaliteit van de evaluatie nog verhogen en in het verlengde daarvan de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en –proces nog verhogen, in het bijzonder wat de aansluiting bij de feitelijke beginsituatie van de leerlingen betreft.

De school neemt deel aan de eindtoetsen van de onderwijskoepel waardoor het team een zicht krijgt op het effect van het onderwijsaanbod in de school. Daarnaast neemt de school ook deel aan de toetsen van de intergemeentelijke vereniging voor streekontwikkeling, waarin periodiek een toets voor (een domein van) wereldoriëntatie een plaats krijgt. De resultaten op deze toetsen bieden individuele leerkrachten informatie over de beginsituatie van hun leerlingen en vormen geregeld het onderwerp van bespreking tussen de betrokken leerkrachten of het hele team.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De klasleerkrachten spannen zich gedurig in om kort op de bal te spelen. Via vormen van procesbegeleiding coachen ze leerlingen bij de realisatie van de lessen binnen de thema's. Het leren van en met elkaar door leerlingen krijgt in de begeleiding een vooraanstaande plaats. Op die manier krijgen leerlingen vele impulsen om te leren en te ontwikkelen.

Op dit moment focussen de onderwijzers vooral op de doelen die bij hun doelgroep uitdrukkelijk moeten worden nagestreefd. Ze richten zich nog minder op de doelen, die kunnen worden nagestreefd met leerlingen, die er aan toe zijn. Ook de doelen die na een systematische aanpak nog verder aan bod moeten komen voor leerlingen die deze doelen onvoldoende hebben bereikt, krijgen minder aandacht in de planning, uitvoering en leerbegeleiding.

De doeltreffendheid van het onderwijsleeraanbod en –proces kan nog worden verhoogd via een verdere verfijning van de planning, in het bijzonder door differentiatie en remediëring ook structureel te integreren binnen wereldoriëntatie. De verbredende evaluatiepraktijk biedt kansen om nog meer rekening te houden met verschillen tussen leerlingen en om nog meer structurele zorg op te zetten voor leerlingen met specifieke noden, ook voor wereldoriëntatie. De mate van zorg en de inzet van een zorgleerkracht voor wereldoriëntatie wordt op dit moment vooral bepaald door de ingeschatte moeilijkheidsgraad van de les(sen) of van de gekozen werkvorm(en) en nog weinig vanuit het zicht op verschillen tussen of specifieke noden van leerlingen.

Een meer expliciete integratie van wereldoriëntatie in de visieteksten, de focus en de procedures en instrumenten m.b.t. zorg biedt nog kansen om de doeltreffendheid van de leerbegeleiding ook voor dit leergebied nog te verhogen.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk JANSSENS de inspecteur-verslaggever	Sandra SIMONS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	